
MEMORANDUM

VALITSUSKABINETI NÕUPIDAMISELE

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Märke tehtud 15.03.2016 a.

Kehtib kuni 15.03.2021 a.
või

Alus: AvTS § 35 lg 2 p 2

ESITATUD 31.03.2016

valitsuskabineti nõupidamisele

ESITAJA: Tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski

ESITAMISE AEG: 03.2016

TEEMA: Kolmandatest riikidest tulevate tervishoiutöötajate registreerimine, abiarstidele TIS-ile ligipääsu andmine ja vastsündinu perearsti nimistusse määramine

SISUKOKKUVÕTE:

(asja lühikokkuvõte, olulisemad asjaolud, nõupidamisele esitamise põhjendus)

Seoses vajadusega korrastada kolmandatest riikidest tulevate tervishoiutöötajate registreerimise süsteemi, laiendada abiarstide õiguseid ja luua süsteem vastsündinu automaatseks nimistusse määramiseks on vajalik muuta tervishoiuteenuste korraldamise seadust (edaspidi TTKS). Kolmandate riikide tervishoiutöötajate all peame silmas neid tervishoiutöötajaid (arstid, hambaarstid, õed, ämmaemandad), kes tulevad Eestisse nendest riikidest, mis ei kuulu Euroopa Liitu ehk millele ei laiene kutse kvalifikatsiooni direktiivist tulenevad õigused (edaspidi kasutame mõistet kolmandate riikide tervishoiutöötajad).

Käesoleva memorandumi eesmärk on anda Vabariigi Valitsusele ülevaade kavandatavate muudatuste sisust, et kiirendada eelnõu menetlust. Eelnõu sellele osale, mis puudutab kolmandate riikide tervishoiutöötajaid ei eelnenud väljatöötamiskavatsust, kuna Sotsiaalministeeriumis valmis 2015. aastal audit nr 7-2014 „Välisriigis eriarsti kvalifikatsiooni omandanud arstide kvalifikatsiooni tunnustamine“. Nimetatud auditiga tuvastati, et senine kolmandatest riikidest pärit tervishoiutöötajate Eestis registreerimise menetlus ei ole õigusselge, tekitab probleeme ja vajab muutmist. Kehtivad määrused ei ole kooskõlas seadusega kuna TTKS § 30 lõike 2 volitusnorm lubab määrusel sisaldada kvalifikatsiooni võrdlemise korda, kuid määrus sisaldab ka kvalifikatsiooni võrdlemise tingimusi. Lisaks TTKS § 30 lõike 3 alusel on Terviseametil kaalutusõigus otsustamaks, kas teha sobivustest või mitte. Seega seadus annab Terviseametile õiguse valida, kas saata isik sobivustesti sooritama, kuid määrus kohustab. Kuna audit oli põhjalik, sellega tuvastati probleemid ning tehti soovitusi ja järeldusi, siis ei ole eraldi väljatöötamiskavatsuse koostamine vajalik. Väljatöötamiskavatsuse koostamata jätmise argumentiks on ka teema aegkriitilisus: valdkonnas puudub õigusselgus ja käesoleval ajal on

STENBOCKI MAJA

menetluses 45 tervishoiutöötaja taotlust, mille menetlemiseks tuleb rakendada kehtivat õigust. Kuna kehtiva õiguse kohaselt on seaduses mitmed ebaselged olukorrad, siis selletõttu on vaja, et see seaduse muudatus jõustub esimesel võimalusel, et isikud, kes soovivad Eestisse tööle asuda, saaksid seda teha.

Eelnõuga plaanitakse anda üliõpilasele, kes on läbinud arstiteaduskonnas vähemalt IV kursuse õppekavas olevad kohustuslikud ained (edaspidi abiarstid), ligipääs tervise infosüsteemile (edaspidi TIS-ile), et parandada patsiendi esmase käsitlemise kvaliteeti abiarstide poolt. Arstitudengitega on olnud sellel teemal pikaajalised läbirääkimised, mis viisid seisukohtadeni, et abiarstid vajavad TIS ligipääsu.

Vastsündinute nimistusse määramise eelnõu on seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi tegevusega 1.16: „Tugevdame lastekaitset ja rakendame 2016. aastal uue riikliku lastekaitsekorralduse, mis on suunatud laste ja noorte sotsiaalsete ning terviseriskide ennetamisele ning vähendamisele (sealhulgas tugiteenused peredele ja perelepitusteenus).“. Nimetatud punktiga on seotud ettepanek muuta TTKS-i laste perearstinimistusse määramiseks. Ettepaneku analüüsimiseks on koostatud seadusemuudatuse eelnõu väljatöötamiskavatsus „Koduvisiidi korraldus vastsündinule“, mis edastati osapooltele kooskõlastamiseks 23. detsembril 2015.

Kuna ei ole mõistlik sama seadust lühikese aja jooksul mitu korda muuta, siis otsustati eeltoodud muudatused lähtudes menetlusökonomika ja mõistlikkuse põhimõttest ühte eelnõusse kokku panna.

Lühikokkuvõte

1. Eelnõuga lisatakse TTKS-i kohustus kõikidel kolmandatest riikidest pärit ja seal hariduse omandanud tervishoiutöötajatel läbida tööpraktika (2-6 kuud) Eesti tervishoiuteenuse osutaja juures. Samuti on kõigil kolmandate riikide tervishoiutöötajatel kohustus asuda õppima eesti keelt ning seda kinnitav tõend peab olema enne tööpraktikale asumist esitatud Terviseametile. Memorandumi lisas 1 on toodud skeem, kuidas hakkab välja nägema kolmanda riigi tervishoiutöötaja registreerimise menetlus.

2. Eelnõuga antakse abiarstidele ligipääs tervise infosüsteemile. Üliõpilase jaoks lihtsustub seoses TIS-ile ligipääsuga patsiendi varasemate uuringutega tutvumine ning ta saab patsiendi esmast käsitlest teha iseseisvalt ja põhjalikumalt, mis omakorda on oluline arstiõppe kvaliteedi tagamisel.

3. Eelnõuga lisatakse TTKS-i muudatus, mille kohaselt määratakse vastsündinud automaatselt tema ema perearsti nimistusse. Muudatus on vajalik, et kõigile lastele oleks tagatud võrdne tervise kaitse. Kui perearstini jõuaks informatsioon kõigi vastsündinute kohta, oleks seeläbi võimalik kõiki lapsi jälgida vastavalt kuni 18 aastaste laste tervisekontrolli juhendile.

Ülevaade muudatustest

a) Kolmandatest riikidest pärit ja seal hariduse omandanud tervishoiutöötajate registreerimise korrastamine

TTKSi lisatakse säte, mille kohaselt on võimalik suunata kolmandatest riikidest pärit ja seal hariduse omandanud tervishoiutöötajad kohustuslikule tööpraktikale (2-6 kuud), et lisaks praktiliste oskuste kontrollile tagada taotleja võimalikult hea ettevalmistus tööle asumiseks. Tööpraktika toimub ning sel ajal tohib taotleja tervishoiuteenuseid osutada üksnes Tartu Ülikooli residentuuri baasasutuses (arst, hambaarst, eriarst ja erihambaarst) või tervishoiuõrgkooli

õppebaasiks oleva tervishoiuteenuse osutaja juures (õde, ämmaemand, õde-spetsialist). Muudatuse tulemusena on Eestisse tööle saanud kolmandatest riikidest pärit tervishoiutöötajate kutseoskused põhjalikult kontrollitud.

Uue regulatsiooni kohaselt lisatakse seadusesse säte, et kui registreerimist taotleva isiku kvalifikatsiooni võrdlemisel Eestis nõutava kvalifikatsiooniga ilmneb teoreetilises õppes mittevastavusi, suunab Terviseamet isiku tegema sobivustesti. Sellisel juhul suunatakse isik Tartu Ülikooli (või kõrgkoolidesse) sobivustestile ning alles peale sobivustesti positiivselt sooritamist, saab isiku tööpraktikale suunata. Seega muudetakse regulatsioon selgeks ka seaduse tasandil. TTKS ja seda täiendavad määrused ei anna käesoleval hetkel Terviseametile selgeid juhiseid, kuidas kolmandate riikide tervishoiutöötajate kvalifikatsiooni hinnata. Sealhulgas olukorras, kus registreerimist taotleb isik, kellel on täitmata registreerimise eeltingimusest ainult üks (tingimused tulenevad määrusest). Kehtestamata on selged tegevusjuhised olukorraks, kus registreerimist taotleva isiku haridus ei vasta Eestis kehtivatele nõuetele, kuid tema erialane töökogemus on olnud piisavalt pikk. Uue regulatsiooniga antakse täpsed juhised, millal isik tuleb saata sobivustesti tegema ning millisel juhul mitte ehk Terviseametil ei ole enam kaalutusõigust antud küsimuses. Samuti lisatakse määrusesse tööpraktika regulatsioon, mis annab kindluse, et isik, kes soovib Eestis tööle asuda, on selleks sobiv.

Eelnõu rakendusaktiga „Tervishoiutöötaja registreerimistaotluses esitatavate andmete loetelu“ seatakse kolmanda riigi tervishoiutöötajale tingimus, et isik peab tulenevalt keeleseadusest esitama Terviseametile eesti keele oskuse tõendi või tegevusluba omava eesti keele täienduskoolituse läbiviija juures õppimise tõendi enne tööpraktikale asumist. Eesti keele kursuste läbiviija koht peab olema akrediteeritud õppeasutus keeleseaduse kontekstis.

Muudatustega kõrvaldatakse auditis viidatud viga, mille kohaselt käesoleva teemaga seotud kehtivad määrused „Välisriigis omandatud kvalifikatsiooni Eestis nõutava kvalifikatsiooniga võrdlemise kord“ ja „Välisriigis kvalifikatsiooni omandanud isiku sobivustesti koostamise, korraldamise ja hindamise kord“ ei ole kooskõlas TTKSiga, samuti kehtestatakse uus määrus „Välisriigis kvalifikatsiooni omandanud isikule sobivusteist koostamise, korraldamise ja hindamise ning tööpraktika korraldamise ja hindamise kord“.

b) Arstiteaduse üliõpilastele tervise infosüsteemi (TIS-ile) ligipääsu võimaldamine

Kehtiva seadusandluse kohaselt pole abiarstidel võimalik oma ID-kaardiga retsepti põhjasid kirjutada ega patsiendi ravilooga tutvuda, ehkki praktikas abiarsti töö seda nõuab.

Muudatuse eesmärk on lihtsustada arstide tööd sellega, et TIS-ile saaksid ligipääsu arstiteaduse üliõpilased, kes osalevad tervishoiuteenuse osutamisel arsti juhendamisel ja vastutusel. Raviprotsessis osalemine eeldab patsientide raviloos olevate andmetega tutvumist. Kuna abiarstid registreeritakse tulevikus Terviseameti poolt tegevuslubade registris oma koodiga, siis selle alusel saavad nad TIS andmetele ligipääsu. Samuti on muudatuse tulemusel abiarstidel võimalus oma koodiga haigla sisestes süsteemides oma juhendajatele digiretsepte ette valmistada, mille omakorda vaatab üle ja kinnitab juhendav arst. Patsiendi seisukohast kiireneb muudatuse tulemusena abi saamine, sest abiarstidel on võimalik juhendava arsti jaoks rohkem patsiendikäsitlust ette valmistada. TIS-ile ligipääsu võimaldamine vähendab ka juhendajate vastutust abiarstide tegevust kontrollida, abiarsti haigusloo ja retseptipõhja kirjutamisest jääb maha digitaalne jälg, mis on seotud konkreetse abiarstiga.

c) Vastsündinu perearsti nimistusse määramine

Tervishoiutöötajal on oluline roll nõustada vanemaid vastsündinu hoolduse ja võimalike terviseriskide suhtes, kuid hetkel on tervishoiusüsteemi sekkumisel kõige suurem puudujääk info liikumises, sest esineb juhuseid, kus tervishoiusüsteemini ei jõua informatsioon vastsündinud lapsest. Kehtiva regulatsiooni kohaselt peab lapsevanem kirjutama avalduse, et saada vastsündinud lapsele perearst. Sellest tulenevalt esineb olukordi, kus lapsed, kelle vanemad ei ole teinud avaldust lapse võtmiseks nimistusse, võivad jääda perearsti poolt jälgimata. Reeglina kuuluvad sellesse gruppi riskigrupi pered ja lapsed, kelle puhul varajane märkamine ja probleemide ennetamine on eriti oluline.

Seaduse muudatuse eesmärk on saavutada olukord, mis tagaks, et kõik vastsündinud on registreeritud perearsti nimistusse ja perearst saab informatsiooni vastsündinud lapsest. Juhul kui emal puudub perearst, siis tegeleb lapse perearsti nimistusse registreerimisega haigla sotsiaaltöötaja koostöös Terviseametiga ja aitab leida parima lahenduse. Kui vanemad ei soovi, et nende laps oleks registreeritud ema perearsti nimistusse, siis on neil võimalik sünnituse järgselt esitada avaldus uuele perearstile. Oluline on esialgu laps määrata just ema perearsti nimistusse, sest sünnituse hetkel on võimalik tuvastada lapse ema, kuid lapse isa tuvastatakse tavapäraselt sünni registreerimisel perekonnaseisuasutuses. Sünni registreerimisel on lapse emaks naine, kes on lapse sünnitanud. Lapse isaks on mees, kes on lapse eostanud. Loetakse, et lapse on eostanud mees: 1) kes on lapse emaga abielus; 2) kes on isaduse omaksvõtnud või 3) kelle isadus on tuvastatud kohtus.

ETTEPANEK VALITSUSE OTSUSEKS:

(nõupidamise kokkuvõttesse märgitava otsuse projekt)

Tervise- ja tööministril ette valmistada tervishoiuteenuste korraldamise seaduse muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamisele esitamiseks.

NÕUPIDAMISELE KUTSUTAVAD ISIKUD:

Maarja Kerner, peaspetsialist

Kaija Lukka, nõunik

Üllar Kaljumäe, Terviseameti peadirektori asetäitja tervishoiu alal

LISATUD DOKUMENDID:

1. Skeem kui kolmandas riigis kvalifikatsiooni omandanud arst või eriarst soovib tulla tööle Eestisse (seaduse muudatuse ja uute määruste järgi)

KOOSTAJA:

Maarja Kerner, Sotsiaalministeerium, tervisesüsteemi arendamise osakonna peaspetsialist, 6269 128

Kaija Lukka, Sotsiaalministeerium, tervisesüsteemi arendamise osakonna nõunik, 6269 157
